

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Reza Dezső*
Cím: *Emlékezzünk régierekről*

Forrás: *Ujság*

Osztályozás

Tárgy

792.7

Hely

Idő

"1944"

Személy

Bp.
(Hely)

1944. III. 8.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (OI)

Emlékezzünk régierekről

Irja REXA DEZSŐ

A római lokál

Régi Pestünk vidám, mulatós publikumá megtalálta mindig a maga helyét, ahol kedvére eltöltötte éjszakáit. (No már, hogy hol töltse el a nappalait, néha egyiknek másikkal nehezebb kérdés volt!) Volt idő azonban, amikor még a bécsiek is Pestre jöttek amugy igazában mulatni, nem mintha a szegény Bécsben nem találtak volna lokált, amelyben nem lett volna hajnalokig tartó hecc, de a pesti mulatóhelyeknek valami különös, sehol sem fellelhető bájuk volt és ellenállhatatlan vonzerejük, — hát ide kellett jönni a szomszédnak „mulatiren“, amint már ők nevezték.

Ha valaki részletesebben megírná a mulató Pest történetét, jó vastag kötet írna össze, annyi bizonyos! És abból a könyvből nem hagyhatná ki a *Római termet*.

A Római terem hirneve nem versenyezhetett a későbbi „Kék macská“-éval — ez tény! A *Blaue Katz* — ez volt az / ismertebb neve a nagyvilágban, mert a tulajdonosát Katzernek hívták és a mulatók legnagyobb része német volt.

Erről mondhatnók, hogy világmárka volt. Bezzeg volt olyan estélye is, amikor nemcsak köznemesei öt, főnemesei hét és kilenc, eshetőleg tizenegy ágú koronás vendégek itták ott a pukkanós habzó italt, de hercegi zárt korona, sőt — uramfiál — még királyi korona is előfordult, ha láthatatlanul is az ott mulatózó felkent fejen. Nem tudom, de lehetséges, hogy ilyen vendége akadt tán a Római teremnek is, — de az máig titokban maradt . . .

A lokál, mely a rómaihoz címzett vala, a Király-utcában volt s a ház, melynek földszinti helyiségében táncolt a pesti éjszakák mulatós és kikapós világa, ma is áll. A ház már egy százada, hogy épült a régi Kismező-utca és a Király-utca sarkára; a Kismező-utca neve Csányi-utcára változott, a Király-utca sem olyan sáros, kátyus, mint akkorában, csak a ház lett sötétebb, kopottabb és csendesebb.

Ismert ház az még manapság is. Közismert magas oromfalú sarki homlokzatáról, amelyet egyidőben annyira szépek tartottak a pestiek, hogy még dicsekedtek is vele; a híres Rohbock rézmetsző képét

is megcsinálta, sokfelé látni az ma is az antikvárok kirakataiban.

A ház közismert neve Vár-ház. Megvan az oka, hogy miért hívták és talán hívják Vár-háznak. Fent a sarki oromfalán valami fantasztikus bástyatoronyszerű építmény van díszül felrakva. Laposra vágott sarka szemben van a plébániatemplom sarkával. Neogotikus izlésben épült és régi tulajdonosáról még ma is Pekáry-féle ház a neve, különbene az is lehetséges, hogy még most is azokat urálja... Büszke volt rá az egész utca és mikor 1859-ben a tudós Hunfalvy János kiadta a *Budapest és környéke* című ma igen ritka és nagyon kápos könyvét, abban ott pompázott e ház képe is.

Sötét, nem annyira patina, mint inkább por, füst, korom, piszok színezték oly sötétre, hogy alig lehetett most már valamit kivenni belőle, úgyhogy nemrégén nekiálltak a mesterek, körülállványozták és az utolsó félszázad évtizedeinek sötét nyomától, a sok szutyoktól megszabadították és újra büszkének lehetnek rá a Király-utca és kapcsolt részeinek lakói.

Ennek a háznak — mint mon-

dottuk — földszintjén volt a tánc terem, melynek nevét Pest akkor hétköznapi nyelvén *Römer Saal*-nak mondotta s ahol télen éppen úgy, mint nyáron, minden csütörtökön és vasárnapon állt a bál kivilágos kivirradtig.

Egy 1850-ből származó négy-nyelvű (magyar, német, francia és angol) városleírás, ami Pesten, Bécsben, Párizsban és Londonban jelent meg és amit Lipcsében nyomtattak — minden jámbor naivságával így ajánlja hazai és külföldi olvasóinak ezt a sok élvezetet ígérő mulatóhelyet:

A Király-utca közepén a Templom-téren egy gótszilben épült nagy szegletházat látunk, melyben földszint a Rómaihoz címzett terem látszik, hol télen, nyáron, minden vasárnap és csütörtökön bál tartatik.

A hölgykoszorú, mely az itteni mulatóhelyeket díszíti, nagyobb részben Dumas-féle Camelliákból áll; illatjuk kivált az idegenekre szédítő erejű. Azért, ha netalán ily hatással lennének valakire, annak tanácsoljuk, hogy juttassa eszébe Mirza Saffi perzsa költő eme dalát:

„Eleg a rózsza illata,
Nem kell tüstént letörni!
Ha illatával beéred,
Ugy meg nem fog körmölni“.